

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani è Societate Iesv Philosophvs Christianvs

Scribanius, Carolus

Neobvrgi. Ad Danubium, 1618

Cap. XV. Infernvs. Aeternis vstionibus miserandus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46524](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46524)

CAPVT XV.

INFERNVS. *A cuius ignibus uocatur te hoc caput. dum infelices ostentat animas, qua nequidquam mediis ingemiscunt fornacibus, sera, ô nimum! poenitudine. vbi horror ignis nullo sauitiam ponit suo. vbi poenarum socij augēt tormenta. vbi carnificum manus nulla lassatur poena, immanitas crescente sauitia aternas: maximū dum occurrit illud sera poenitentia, Potui non vri aternū. non pascere flammās aternas, non ignibus cruciari aternis. potui coelo gaudiis, Deo frui aternū. Debuī exemplo pauperis requiescentis, & nequidquam ad aqua guttam ingemiscētis diuitis, meliora, tuciora, saniora sequi. neglexi. tam paruo aterna parari! At potes non magno infelicem aternitatem effugere. tantū audi hic monentem & triste Aeternam imprime mēti;*

si quis

fitque magistra tibi morum, vita
regula, Aeternitas. insonetque as-
sidue auribus; Tam leui paruoque
Aeterna? tam fugacibus fugienti-
busque Aeterna? *saeva, ô nimum*
Aeternitas!

DILATAVIT infernus ani- Ita. 5.
mam suam, & aperuit os suum
absq; vlllo termino, & descendent for-
tes eius, & populus eius & su limes
gloriosique eius ad eum in profundum Deut. 23
laci. dura fors, & acerba nimis! quis
amet eam, cum audierit inclaman-
tem: Ignis succensus est in furore meo,
& ardebit vsq; ad inferni nouissima.
deuorabitq; terram cum germine suo,
& montium fundamenta comburet.
Hunc ignem qui amat, amet vitia.
ardere qui aeternum cupit, sequatur
vitia. ô fatui! peritura ac momen-
tanea commutare aeternis? pro leui
voluptate, in qua delectationis mi-
nimum, sordium & ruboris pluri-
mum, aeternos ignes accersere? pro
modico auro, & nunquam domi-
num

Gg

num

num sedaturo, ignes aduocare eter-
nos? pro peritura vindicta, & sapi-
vindicem suum, domumque totam
vna ruina sepultura, nunquam mor-
rituros vindices in se saeculorum igne-
nes prouocare? pro fugientibus
dignitatibus, nunquam saturantibus,
bus, plurimorumque inuidia gra-
uidis, interque tot millia amulatio-
num odiorumque natantibus, nul-
lis intermoritura aetatibus tormento-
ta parare? audi interminantem Do-

Iob: 21, *minum: Ducunt in bonis dies suos
et in puncto ad inferna descendunt,
vbi luctus & dentium stridor & ignis,
& nullus ordo, sed sempiternus*

Iob: 10, *horror inhabitat.*

Quod si tamen pergis, & amas
super hec vitia: aut plus apud te po-
test horum amor quam illorum ter-
ror. proba te ignibus. hos si tuleris
siccis oculis, constante vultu, ag-
gredere honores. si fers amico sen-
su, vt dicere possis in illorum me-
dio, Benè mihi est, & habeor bene;
amplectere voluptates. iniice for-

naci

nacibus dexteram, si perstas illæsus,
ant erecta mente fers vstulantes i-
gnes, aude prolestantem sequi cu-
piditatem. si lambentes lateraque
radentes placent flammæ, si tibi tor-
menta ludus, si de pluma puluillus
ignes sunt; innectere libidinibus,
quæ te ducunt via trita, certa, ad il-
los. repero. desiderium peccandi
te trahit, rapitque? antequam ex-
pleas hanc famem, antequam im-
portunote huic tradas interpellato-
ri. ignibus membrum committe
quod pellicit. lingua trahit, pala-
tum prouocat? innecte cum Epulo-
ne ignibus, & vide an euangelico
illo animosior, non descensurus sis
ad Abrahæ sinum, nouumque La-
zarum, digitum nouum rore nouo
refocillaturum. manus trahunt? im-
mitte foculo; & intuere intrepidas
manus ignes suos pascentes. aliud
te prouocat membrum? candentibus
iniire prunis, & experire nū in me-
diis ignibus, medio confixus veru,
eraticulq; impositus, vngulis in terga

fauientibus, par sis fauienti flammæ
 sin perstet tamē importuna caro ve
 gere, vrige ignes, tantoq; magis quā
 to ixit illa magis: quòd si inter hęc
 tormēta stat importuna illestrix, ex
 ple. nihil veto. sin contrā, momēta
 neus hic ignis, & picto similis, vt pri
 mūm irretitū te ardoribus & flammis
 tenuerit, exiit omnē delicti memo
 riā, excutitq; tanquam imisso Oceā
 no, omnē illicitæ cupiditatis altum
 quid faciet ignis æternus, qui nun
 quam positurus est iras, minas, tor
 menta, influant licet omnia maria,
 niues omnes, glacies omnes: quā
 magis his accenditur, vt credas am
 ca fomenta, & augendo substructa
 crescitq; crescentibus annis: cuius
 momentum annus est, annus mil
 lia sunt. ò fatui! æterna mercari
 tormenta, flammæ, inæstantes ig
 nes, sæuumq; vrentes, lancinan
 tes, omniq; cogitatione crudelius
 pro his breuibus, tam citò perituris,
 tam inopinatò dominum ludenti
 bus, fallentibus, ac non in medio
 modo

modò, sed vix in inchoato cursu vt plurimum desituentibus. ô vani! momentanea hæc oblectamenta in æternaturas pœnas vertere?

Audi in Babylonio nomine seueras verasq; omnium potentium interminationes, nimiumque veridicas dennciationes: *Merces auri & Apoc. 18 argenti, & lapidis pretiosi, & margarita, & byssi, & purpura, & serici, & cocci (& omne lignum thycinum, & omnia vasa eboris, & omnia vasa de lapide pretioso, & aramento, & ferro, & marmore, & cinnamomum) & odoramentorum, & vnguenti, & thuris, & vini, & olei, & similia, & tritici, & iumentorum, & ouium, & equorum, & rbedarum, & mancipiorum, & animarum hominum. Et poma desiderij anime tue discesserunt à te, & pinguia & præclara perierunt à te, & amplius iam illa non inuenient. mercatores hominum qui diuites facti sunt ab ea, longè stabunt propter timorem tormentorum eius, flentes ac lugentes, & dicentes: Væ, væ ciuitas illa magna,*

qua amissa erat bysso & purpura, &
 cocco, & deaurata erat auro & lapide
 pretioso & margaritis, quoniam una
 hora destituta sunt tanta diuitia, &
 omnis gubernator, & omnis qui in
 cum nauigat, & naua, & qui in
 mari operantur longè steterunt, &
 clamauerunt videntes locum incendi
 eius, dicentes Que similis ciuitati
 huic magna? & miserunt puluerem
 super capita sua, & clamauerunt fletu
 tes & lugentes, & dicentes: Va, va
 ciuitas illa magna, in qua diuites fa
 cti sunt omnes qui habebant naues in
 mari de pretiis eius, quoniam una ho
 ra desolata est. Hæc vnicuique potest
 tibus denunciata, quorum tormenta
 ta & ignes intuere propius, ac inter
 hæc æternatura tormenta, inter ho
 stiles risus & blasphemationes, sul
 phuris & plumbi, picis & aris mista
 liquamina, pectoris & horroris in
 nexum consensum, scandentium
 metallorū amplexus, sexcentorūque
 cruciatuū genera, pro tam leuibus
 fugitiuis momentaneis vanis.

Intuere

In tuere exinde iacentem, ibi a-
narum, avidas poenarum flammis
nunquam satis misero corpore sa-
tiantem, nunquam per tot tormen-
ta carnificum seuitiam expletem:
hic superbum ignium & sulphuris
vile pabulum, daemonum protri-
mentum, & infelici praecipitio fo-
dissime voraginis miserandum: ibi
voluptatibus aliquando indulgen-
tem, fornacibus nunc candentibus
permistum, omnes denique aeterni
ignis aeternam materiam, perennatu-
rarum flammarum nutritia perenna-
tura germina, nunquam intermo-
riturarum poenarum non morituras
accessiones. Vide cum Epulone
supplices, nec exaudiri. vide de pe-
netrali pectore ardentia vota, aquae
gutta sitim leuari, aetum restinguere
desiderantia, nec consequi, extre-
moque digito rore madenti reficere
& negari. inter blasphemias in Deum
caelitesque eruditiones, inter ultimos
desperationis vomitus, inter sacri-
legas omnium quidquid ubique est,

Dei, parentum, filiorum, coniugum, fratrum, sororum, sociorum, amicorum, rerumq; adeo omnium execrationes, exedentibus, laniantibus, inastuantibus vndique flammis, intimaq; praecordia depascentibus; quae licet arrodantur ignibus, nunquam absumuntur, inerrant visceribus mille tormenta, nouis veteribus succedentibus, nec deest tormentis aut vstioni materia. quin & pascentur ignibus ignes, tormentaque tormentis innascuntur infelici aeternaturae partu. Et vnum corpus, tam mollis caro, tam labilis sanguis aeternam ignibus sufficit materiam.

Poterat haec, caro non magno redimere, poterat leuibus poenis auertere, poterat minimo aeternaturae excutere, poterat non difficili fuga effugere hos ignes. Nunc ingemiscit sero, & non profutura sunt lacrymae, cadunt irrita vota supplicis dexterae. miserationi hic locus nullus est, iustitia & poenarum est.

iacule-

iaculemur proinde dum tempus est
& venia locus, calentia melioribus
ignibus vota. fluant oculi. modicę
lacrymę tanquam superfuso Ocea-
no flamas extinguunt æternas. lu-
geamus scelera. modicus dolor do-
lorem pellet æternum. subtraha-
mus carni incentiuam libidinũ, mo-
dica fuga castam mentem dabit.
subtrahamus inuerecundis his car-
nis ignibus materiam, ne materiam
æternis ignibus subministret. exu-
lent delicię, & gulam irritantia con-
dimenta, ne nos cum infelici Epu-
lone excrucient æternũ. modicę
vltronę pœnę, dolores, lacrymę,
tanquam à valido vento, minitan-
tes infernorum igneos imbres leuĩ
negotio dispellent, & exsiccabunt
oculorũ flumina æterna felici gau-
diali spongia. ite ergo nunc lacry-
mę, fluite irriguo profuturo cursu.
his namq; benignitas irrorata Dei,
tanquam fœcundus ager fructum
dabit æternaturum. his miseratio-
nis pascua imbricata, centuplo bea-

Gg 5 bunt

bunt imbricatorem suum. patent
 nunc sorbendis his pascua imbri-
 bus. patet his torrentibus ageti
 nullo post flumine, ac ne Oceano
 quidem madidandus. & quantula
 res est, vltroneas erogasse pœnas,
 lacrimas? quantula, pulsis vitis,
 virtuti vltro appetenti, ostia refer-
 asse? nam & calcata semel virtutis
 via suavis est. vbi enim primos
 transilieris calles, qui plus terroris
 ostentant quam habent, plana via
 est, addo, deliciis plena.

Eia ergo anime, quid times? mo-
 mentaneæ lacrimæ sunt, luctus,
 pœneque quibus æterna redimis.
 quam feliciter illæ fluunt, quibus
 ignis extinguitur æternus? quam
 prudenter refranatur caro, ne se &
 animam simul perdat? imo, quam
 sapienter odio habetur caro, fran-
 giturque illius ardor, meliore
 æstu amoris & timoris Dei, ne æter-
 num ardeat stolidè hic amata caro
 ne ama. ne parce. quanto enim plus
 concesseris, tanto plus pœnarum
 accum

accumulabis. ne blandire. quanto
namque plus blanditus fueris, plus
ignem substruxeris.

Dura commutatio! temporarij in
æternum. dura æternitas! tam paruo
parata: misera! tam breui tempo-
ris mercede parata. tam leuis & vola-
tici gaudij pœna æterna: tam fugi-
tini gaudij mœror æternus, tam va-
na felicitatis & oblectationis tor-
menta æterna, tam foedæ voluptatis
& momento perituræ ignis æternus.
Dura æternitas! in qua vel momen-
tum negatur quietis: in qua dolori
dolor inambulat, pluraque succre-
seunt infelici fœcunditate pœnarum
genera, tanquam æterno miseran-
do nixu. Dura æternitas! in qua vel
extremis digitis, stillicidium aquæ
volutantibus in æternaturis igni-
bus, denegatur. Dura æternitas!
in qua tormentum tormento ad-
nascitur inter misereri nescias car-
nifum manus, quarum nulla
pœnarum incrementa fœnitiam
expleant

expleant, nulla mitiget temporis
longinquitas. crescit crescentibus
annis, sequus animus, sequior manus.

O nunquam pœnarum flamma-
rumque finis! commensurari æter-
nitati flamas! commensurari æter-
nitati felici, adeoque commensu-
rari Deo; ut quamdiu hic, tamdiu
ille? Dura æternitas! quanto satius
fuisset hic ardere flammis, viscera
igne depopulante, excarnificari
ungulis, lacerari flagris, & per sin-
gula membra nouis sœuire pœnis,
omnibusque quos ingeniosissima
queque crudelitas fingere potuisset
ad explendum odium, quam pro-
tam fugitiuis, tamque citò domi-
num destituentibus, ignibus adin-
dicari æternis? ô fatui! quousque
ludimus in æternitate? quousque tan-
quam stolidissimo tesserario iactu
æternaturis caput obiicimus tormen-
tis? ô ubi mens! quanto prudentius
speluncas, rupiumque abdita, & sil-
uarum vltima infederunt Sanctis
domuerunt carnem, restinxerunt
ardo.

ardorem, calcarunt æstum, riserunt honores, auersati delicias, ne æternum sequeret pœna, neque æternum luerent tam breui pœnitenda. O vbi cerebrum! certi de morte, incerti de hora; certi de tormentis, incerti an æternum adiudicandi, vinimus tanquam non morituri, non adiudicandi: & ab infelici momento, ab auri acervo, honorum vanitate, voluptatis momentanea spurcicia, pendent æternatura.

An fors speramus mitiora inani fiducia? *Si Angelis peccantibus non* ^{2. Pet. 2,} *pepercit Dominus, sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos, & originali mundo non pepercit, qua vacua confidentia maioribus pluribusque irretitis criminibus meliora speras? accusabis fortè carnem, seruam domina? at cui æquum fuit parère, cui imperare? illã tibi, an te illi? non satius vtramque saluam licet renidente carne, reluctantem sensu, quàm vtramque damnari ridente vultu, vtramque*
Gg 7 ignibus

ignibus ad iudicari non morituris, ne modica poena fauiretur in carnem? nam quid illa dictura est in tormentis constituta, aut quid tu responsurus cōquerenti de poenis? an te sequutum mollitiem eius, pro numque illius in honores, delicias, voluptates, opes affectum? nec uoluisse subtrahere malorum irritamenta ne mœreret caro? cui imperium tradiderat utriusque conditor, aut quam cui commiserat? carnem animæ, an animam carni? & quid peteret caro nisi placentia sibi futurorum ignara? quid peteret peritura caro, nisi peritura secum? aut quo protenderet cogitationes ignara omnium quæ supra carnem? ratione docenda, frenanda, corrigenda fuerat. à momentaneis, ab his stolidis quibus paratur infelix aternitas, ad caelestia & diuina deducenda. Quare quidquid hic peccatum, animæ fuit. caro quid potuit? edomanda erat ne & se & animam impelleret in nulla poenitudine

dige

dine leuandam perniciem, nulla mitigandam, ne & te & animã deturbaret in infelicissimum illud alterius sæculi præcipitium, vbi æternum læuitur, commiseratione nulla, decremento nullo, auctu perpetuo, nouis incrementis, funestisque vicissitudinibus grauius etiam læuientibus.

Erige te anime, exere concessas calo vires. frange hanc carnem beluam, nec quidquam ultra bestias sentientem. dolebit? modicus dolor æterna parabit gaudia. flebit? beatę lacrimę quibus æternus extinguitur ignis. indignabitur? post gratias aget, exurget in iras? ne cede, frange ratione, minis, verbere, flaccescet? etiam moriatur, ne in æternam & se & te trahat mortem. succident genua, & languor occupabit artus? felix eneruatio, qua conculcata caro pedibus paręte discat, imperare dediscat, & desuescat. quid si in hac lucta etiam anima sua destituatur? nã illa
feli-

felicissima & beatissima, socia futura vt victorię, sic palma & triumpho, quę fuerat hostis, & improuida cupiditate sua, se, & animam trahabat in socias pœnas æternitate commensurandas.

Sed durum est hic pati; durum æternum. grane negare amica carni, grauius æternum inimica pati. Verum quis hostis sequit in seipsum? prudens sequit est, quę ab æterna nos eripit. & tu illum amare credis, qui momento placitura concedit vt torqueat æternum! at quę crudelitas sequit in mollem carnem? benignitas est hic sequit ne vratur æternum. etiam medicus vstulatione & sectione sequit in membrum, vt reliquo corpori bene sit. Non agrestis animus est, qui in tam blandam, tam amicam sibi sequit carnem? nemo parens filium lacerat. propior etiam caro est, imò non ille inhumanus & efferus, omni quę a deo crudelior tigris ac leona est, qui vt blandiente in carnem deliciis farciat

farciat perituris, æternis destituit
cruciatibus? sed & ille verè parens
est qui secat in filio nocitura, qui
non parcat ferro vt eruat malignè
responsura, qui virginem in illo ad-
huc terram vomere subigit & ra-
stris, vt fructus referat speratos; qui-
que igne etiam noxia excaudicat.
ille enim amat, qui à prima etate,
per dura & aspera, & lacrymis non
semel madidata, suspiriis calcata,
ducit ad virtutum amœna, eternum
oblectantia: qui si quid tortuosum,
si quid deuium, verberare, vinculis,
ignibus etiam adiuvat, ille verò in-
sano amat amore, non & odit? qui
permittit nocitura, qui precipitio
proximum non retrahit etiam no-
lentem, qui insana crapula ruentem
in venenaria, non subtrahit toxi-
cum: qui ne sentiat lacrymas, ne in-
fantix ploratus, ad praua surgenti
stolido blanditur vultu. Et quis a-
met basia, complexus, pocula ve-
neno tincta? quis suauem spongiam
nouacula fartam? quis purpureum
torum

torum ignibus instratum? quis eo
 lubriactum mollem? quis blan-
 dientem amplexu viperam? at
 omni vipera nocentior foemina est
 omni colubro virulentior quecum-
 que libido est, omni nauacula, ig-
 nibus omnibus crudelius ferocius
 sub mentita purpura, honor & glo-
 ria; omni veneno potentius scuit
 aurum & opes.

Quid his immoraris tam cito
 perempturis? quid amplecteris tam
 scuum premiatura? quid deligis
 eternum scuitura? quid ambis igni-
 bus perennatura? ne fide. saua ni-
 mis aternitas momētanea hac mol-
 litie, auro, purpura tegitur. ne cre-
 de, sub cerussato honoris & opum
 vultu, sub purpurissatis voluptatum
 labris venena latent perennatura.
 ne sequere, mors in amplexu est.
 & mors aterna. sola fuga salus pa-
 ratur: victoria, triumphus, regna ab
 hac vna speranda sunt. fuge nocitu-
 ra. quo citator, eo fuga certior,
 tutior. sed & flecte hic insolentem
 car-

carne, domo, ure, seca, ne
aeternum tormenta sequantur vana
poenitudine. Subtrahe proinde
pravo illius affectui fomenta, igni-
bus pabulum: voluptatum, hono-
rum, opum quanto plus ingesseris,
tanto plus poenarum substruxeris.
remoue materiam ignibus si restin-
guere incendia paras. flammam a-
mat qui alit, qui cum potest non
retrahit vtilanda, qui suggerit no-
ua, oleum camino, ligna fornaci-
bus. Et ferenda fors haec, si com-
mensurarentur voluptatibus, ho-
noribus, opibus ignes: sed cum
aeternare hos, pro fugitina & mo-
mentanea illorum fruitione vide-
mus, quis prudens peritura deli-
gat ut ardeat aeternum? miseranda
conditio! aeternitas tam vili parata;
insana fatuitas! tam paruo quae tor-
menta accersit aeternatura. fuge
quisquis sapias materiam ignium,
& ignium aeternorum. pelle haec
poenarum pabula & poenarum aeternarum.
sero fugam cogitas
ignibus

ignibus adiudicatus, serò fastidiosis
sentientia pœnarum, pœnis immersus.

Ergo dum licet & permittit etas
perde qui sanguini insidiantur tuo,
calca qui te proterunt; iugula prius-
quam inimicum haurias ferrum,
prudens est pœoccupare hostem,
& antevertere inimica consilia. ille
sapiens est qui prouida dispicientia
longè antè pœuidet & canet noci-
tura, qui hostiles conatus sagaci pœ-
uertit prouidentia; qui obuiam it
aduersariis molitionibus, nec aut fi-
ducia sui, aut contemptu hostis, aut
inani meliorum spe delusus, serius
ingemiscit accepta damna, nulla
arte, consilio, viribus reparanda,
maximè si æterna. Quo loco illum
habeas qui deliberationem reiicit
in exilium, in exercitum casum, in
recisas ceruices, in crucem, in la-
queum? idem de te cogita, qui con-
silia vitæ melioris coniciis in serum
diem, in sententiã iudicis, in nun-
quam moriturum ignem: qui im-
mersus opibus, honoribus, volupta-
tibus,

tibus, inermis inter armatos validè
hostes, arma circumspicis tutelaria,
Quibus te spontaneus exuristi. au-
xilia speras inimico nudus cinctus
ferro? antè oportuit. Et hoc demū
sapere est; fugere dum patet via; ar-
ma parare, consilia expedire, mu-
nitionibus incumbere, dum tem-
pus & res ferunt. ita facias, nec ti-
mneris ignes, non imitantes demo-
nes, non supplicia sæculi alterius,
non vultum iudicis, non quidquid
ibi magnitudine & æternitate
sua magnum.

F I N I S.

